

Om Tilvæksten af Straffebud i Kommissionsudkastet til en ny almindelig borgerlig Straffelov for Danmark.

Af Goos.

Den i 1905 nedsatte Kommission til »at foretage et Gennemsyn af den almindelige borgerlige Straffelovgivning og udarbejde Udkast til nye Lovbestemmelser paa dette Omraade« for Danmark har efter 7 Aars Arbejde fuldført det den paalagte Hverv. I Juli Maaned f. A. afgav Kommissionen en Betænkning, hvori indeholdes dels et Udkast til »almindelig borgerlig Straffelov« med Motiver, dels en Række Forslag til supplerende Love og administrative Bestemmelser. Betænkningen er derefter af Justitsministeriet gjort tilgængelig for Offentligheden. Det kan tænkes, at Kommissionen endnu bliver opfordret til at udtale sig angaaende de fra forskellige Kredse fremkomne eller bebudede Indvendinger mod Dele af Udkastet. Men bortset herfra er Kommissionens Arbejde endelig afsluttet. Hvad den har anset for fornødent til Forklaring af de foreslaede Bestemmelser, har den fremstillet i de Udkastet og Tillægsudkastene (A—C) ledsagende Motiver. Yderligere at tage Ordet angaaende sit Hvervs Udførelse har den ingen anden Anledning til end den ovenfor berørte Mulighed. Selvfølgelig har heller intet enkelt Medlem af Kommissionen Beføjelse til at udtale noget paa Kommissionens Vegne, og med den ovennævnte Mulighed for Øje, at Kommissionen kan blive opfordret til at udtale sig om forskellige, angrebne Bestemmelser i Udkastet, vil et enkelt Medlem ikke let føle sig fristet til paa egne Vegne at optage en Forhandling om disse og derved mulig-

vis foregribe sin egen og andres Stilling ved senere Overvejelser i Kommissionen. De efterfølgende Bemærkninger om Udkastet, som jeg efter Opfordring af dette nye Tidsskrifts Redaktion paa egne Vegne vil gøre, skal derfor ikke være noget Indlæg i en Forhandling om Stridspunkter. Formaålet er kun at lette en Sammenligning mellem den gældende Straffelov og Udkastet med Hensyn til de i dem indeholdte Straffebuds Fuldstændighed.

Sammenlignes det Afsnit i Udkastet, der handler om »de enkelte Forbrydelser«, med det tilsvarende Afsnit i den gældende Lov, viser der sig en ret betydelig Tilvækst af Bestemmelser. Rent udvortes kan der i saa Henseende peges paa, at Tallet af Kapitler i de paagældende Afsnit er steget fra 22 til 31 og Paragrafernes Tal fra 226 til 307. For at vurdere disse Tal maa dog forskellige Ting tages i Betragtning. Kapitlernes Forøgelse skriver sig i flere Tilfælde fra en Deling af Kapitler i den gældende Lov. Saaledes er f. Eks. Hæleri, der nu findes i Kapitel sammen med Tyveri, i Udkastet omhandlet i et særegt Kapitel, sondret fra andre Vindingsforbrydelser, samtidig med, at Begrebet har faaet en Udvidelse, der bl. a. medfører, at Budet i Strfl. § 55 er udeladt. Et andet Eksempel er Opløsningen af Straffelovens Kapitel om Bedrageri i tre Kapitler, fordi det vide Begreb, som den gældende Lov benytter, ikke kan gøre Fyldest, naar de indre Forskelligheder mellem de derunder samlede Forbrydelser skal komme til deres Ret. En endnu større Deling har fundet Sted med Hensyn til de i Strfl. Kap. 27 samlede Falskforbrydelser, der i Udkastet er henførte under fire Kapitler (Kap. 35—38). Paa lignende Maade hidrører undertiden en Paragrafforøgelse fra Opløsning af en enkelt Paragraf i flere. Saaledes forsvinder efter Udkastet det meget ubestemte og som Følge deraf særdeles rummelige Bud i Strfl. § 257 og er blevet afløst af en Række mere bestemte

Bud, navnlig i Udk. Kap. 28 og 32. Dertil kommer, at en betydelig Del af tilkomne Paragrafer ikke indeholder Straffebud, men angaar Paatalen eller kun gaar ud paa at opretholde den særlige Lovgivnings Straffebud.

Omvendt frembyder Udkastet ogsaa Eksempler paa, at flere Kapitler i den gældende Lov er samlede til et. Saaledes er Kapitlet om Manddrab inddraget i Udk. Kap. 22 sammen med Angreb paa Legeme og Helbred, og i dette Kapitels § 243 findes ogsaa Rester vedrørende den i den gældende Lov i særligt Kapitel omhandlede Duelforbrydelse. Ligeledes forekommer der i Udkastet Eksempler paa, at sondrede Paragrafer i den gældende Lov er sammendragne til færre, saaledes navnlig i Kap. 32 om Forbrydelser mod den almene Sikkerhed, sammenholdt med Strfl. § 285 o. ff. Men overhovedet har hin udvortes Beregning efter Kapitel- og Paragraftal lidet Værd til at udfinde Tilvæksten af nye Straffebud. I mange Tilfælde udvider Udkastet en enkelt Paragrafs Rækkevidde til nu uomtalte Handlinger, eller det fastsætter en forhøjet Straf for en Handling under Omstændigheder, der nu ikke medfører Strafforhøjelse. I begge Tilfælde foreligger der Straffebud, der lige saavel er nye som de, der foreskriver Straf for Handlinger, der er helt uomtalte i den gældende Lov. Det er i Virkeligheden en ubestridelig Kendsgerning, at Udkastet indeholder en ikke ubetydelig Tilvækst af nye Straffebud, om det end ikke er saa stort, som hin Talsammenligning ved første Øjekast kunde lade formode, og om der end ogsaa forekommer Eksempler paa, at Handlinger, som nu er straffbare, efter Udkastet vil blive straffri, f. Eks. § 213, smh. med Strfl. § 177.

Blandt Straffebud i Udkastet, der ikke findes i den gældende almindelige Straffelov, er der et Antal, der udgør en Klasse for sig selv, idet de vel er nye i Forhold til den almindelige Lov, men ikke i Forhold til den hele gældende Straffelovgivning, idet særlige Love indeholder Bestemmelser, der hjemler Straf for dem. I Forhold til den samlede Straffelovgivning er her altsaa kun sket en Pladsforandring,

ved hvilken en mere naturlig Grænse er søgt draget mellem den almindelige Lov og Særlovgivningen. De Bestemmelser, som Udkastet saaledes har inddraget, maatte selvfølgelig ændres, for saa vidt den indre Harmoni mellem Udkastets Bestemmelser krævede det. Derved er ogsaa undertiden virkelig nye Straffebud fremkommet. Men i Regelen gælder det dog, at der her kun er Tale om en Overflyttelse i mere eller mindre ændret Affattelse. Naturligvis er det heller ikke virkelig nyt Straffebud, naar den gældende Lov indeholder et almindeligt Bud, hvorunder et eller flere i Udkastet særligt omtalte Forhold kan henføres. For saa vidt er der kun Tale om en Ompostering. Om de til denne Gruppe hørende Straffebud i Udkastet gælder det da i Almindelighed, at de kun formelt, ikke reelt, vejer med i Tilvæksten af Straffebud.

Et iøjnefaldende Eksempel paa Bestemmelser af denne Art afgiver Flertallet af de Straffebud, som findes i Udk. Kap. 38.

At Bettleri og Løsgængeri, hvorom nu den særlige Lov af 3. Marts 1860 med Tillæg i den midlertidige Straffelov gælder, har deres naturlige Plads i Særlovgivningen, kan med Føje bestrides. Men i hvert Fald har de midlertidige Straffelove af 1905 og 1911 anvist Vejen til at inddrage disse Lovovertrædelser i den almindelige Lov ved at optage indgribende Tillæg til Loven af 1860. Det ved Tilvejebringelsen af en ny almindelig Straffelov bebudede Bortfald af den midlertidige Lov og dermed af disse Tillæg gjorde det nødvendigt for Udkastet at følge den anviste Vej til Ende ved at inddrage Ordningen i sin Helhed under den almindelige Lov (§§ 324—327) og kun lade forblive under Særlovgivningen, hvad der ubestridelig har Karakter af blot Politiovertrædelse og uden at bryde Sammenhængen kan forbigaa i den almindelige Lov (se § 328. og T. A. § 2, Rbr. II og IV).

Efter Lov af 6. April 1855 er det, der straffes som Ager, kun Overtrædelse af en Takstbestemmelse. Ligeoverfor de Handlinger, der i Nutiden betragtes som Ager, er L. 1855

i nogle Henseender for vidtrækkende, i andre ikke nær vid nok. Opgaven maatte blive at udsøndre det virkelige Aager ganske fra Loven af 1855, og den naturlige Plads for dette Aager maatte da blive under »skadelig Erhvervsvirksomhed« i den almindelige Lov. Derimod maatte den blotte Takslovertrædelse vedblivende henvises til Særlovgivningen, hvis reelle Reform paa dette som paa andre Omraader laa udenfor Kommissionens Opgave (se Udk. §§ 330—331 og T. A. § 2, Rbr. XVII).

I nær Forbindelse med Straffebudet om Aager staar det paa lignende Grundbetragtning hvilende Bud i § 332, 1 s t e S t. I den bestaaende Lovgivning findes kun én Anvendelse af Grundsætningen i lignende Retning, nemlig i Fdg. 14. Maj 1754 § 1. Her foreligger altsaa ikke blot en Overflyttelse, men en Udvidelse til nye Handlinger.

De Bestemmelser, som Udkastet indeholder om L y k k e s p i l, træder i Stedet for Fdg. 6. Okt. 1753. Lykkespillets for det hele som for den enkelte skadelige Karakter staar vel ikke mindre klar for Nutidens Bevidsthed, end den gjorde for hin fjernliggende Tid. At de nærmere Bestemmelser, som en ny Ordning maatte kræve, ikke mindst for at imødegaa de paa dette Omraade særlig opfindsomme Bestræbelser efter at omgaa Forbudet, burde have deres Plads i den almindelige Lov, kunde for Danmarks Vedkommende ligesaa lidt være tvivlsomt, som det har været andetsteds. Derimod er Straffen for Overtrædelse af de Regler, der gælder med Hensyn til de undtagelsesvis tilladte Lykkespil, vedblivende henvist til Særlovgivningen (Udk. § 336).

At de i Lov 29. Debr. 1857 og andre Særlove samt i Politivedtægter indeholdte Bestemmelser mod M i s b r u g i F o r r e t n i n g e r m e d s t æ r k e D r i k k e ikke var fyldestgørende, var vel nok paa den Tid, da Kommissionen gjorde det almindelige Udkast færdigt, fra alle Sider erkendt. Men da de til Reform paa dette Omraade sigtende Forslag, som en herom nedsat Kommission havde udarbejdet, endnu ikke paa hint Tidspunkt var blevet til Lov, var Udkastet ikke

i Stand til helt at forbigaa skadelig Erhvervsvirksomhed af denne Art. Medens en stor Del af de af nævnte Kommission foreslaaede Straffebud som nærmest af præventiv Art vedblivende maatte henvises til Særlovgivningen (Udk. § 339), var der naturlig Plads i det almindelige Udkast for Straffebud mod Hovedmisbrugene (ulovlig Forretningsdrift med stærke Drikke og Levering af den til visse Personer [Børn m. fl.], se §§ 337 og 338). Om iøvrigt disse Bud skal bevares i den almindelige Lov eller vige Plads for den senere udkomne Lov 10. Maj 1912 §§ 32 og 34, 1ste og 2det Stykke, er et Spørgsmaal, der kan afgøres efter Hensigtsmæssighedshensyn. Afgørelserne er ikke store; kun er i Udkastets § 337 Budet noget simplere affattet, i § 338 noget fuldstændigere. Den Forskel i Aldersgrænserne, som der er mellem Udk. § 338 og Lov 1912, staar det til Lovgivningsmagten at udjævne.

De om Misbrug ved Udvandrerens Befordring gældende særlige Straffebud findes nu i Lovene af 1. Maj 1868, 25. Marts 1872 og 30. Marts 1895 (Færøerne) og opretholdes vedblivende som hørende til Særlovgivningen. Disse Bud indeholder imidlertid selv et Forbehold med Hensyn til strengere Straf efter den almindelige Lovgivning. Der kan derved bl. a. være tænkt paa en svigefuld Adfærd af den Art, som nærmere beskrives i Udk. § 342, idet dette Forhold efter sin Beskaffenhed egner sig til strengere Straf end den i hine Love foreskrevne, og der kan da for saa vidt være tænkt paa det rummelige Bud i Strfl. § 257. Men da dette Bud ikke genfindes i Udkastet, og da det i Udkastet nøjere bestemte Bedrageribegreb som Vindingsforbrydelse ikke vil omfatte alt det, som det er Meningen at ramme ved Budet i § 342, har Optagelsen af det været nødvendig, men betyder i Virkeligheden kun en Ompostering indenfor Straffeloven for at gøre hine Særloves Forbehold saa effektivt, som det har været deres Hensigt.

Det er ogsaa Bortfaldet af § 257, der er Anledning til, at Budet i § 341 er optaget som Erstatning. En saadan Er-

statning er, i alt Fald saa længe, som en dansk Lov om Aktie- og lignende Selskaber ikke foreligger, fornøden. Iøvrigt viser den norske Straffelov af 1902, at Bestemmelsen har en naturlig Plads i den almindelige Straffelov, selv hvor en saadan Lovgivning foreligger. I denne bliver der derimod naturlig Plads for mange særlige Straffebud paa dette Omraade.

I hele Kapitel 38 bliver der — da § 329 ikke indeholder noget nyt Bud — kun § 340 og delvis § 332, 1. St. tilbage som nye Bud.

At iøvrigt Udkastet ikke har været grisk efter paa dette Omraade at drage Straffebud fra Særlovgivningen til sig, fremgaar noksom af det store Antal Straffebud, der i Medfør af Udk. § 341 vedblivende henvises til den særlige Lovgivning. Herom vidner de righoldige Rubr. XV—XXI i T. A. § 2. Selv hvor det gælder Indskrænkninger, der ikke paalægges for det almenes Skyld, men for Enkeltmands Rets Skyld, viser Udkastet stor Tilbageholdenhed med Hensyn til Overflytning til den almindelige Lov af Straffebud, for hvis Henhøren til Særlovgivningen der er en Tradition, paa hvilken det ikke er fundet nødvendigt at gøre Brud. Saaledes er Indgreb i private Enerettigheder til Erhverv, som hidtil, henviste til den særlige Lovgivning, se Udk. § 321. Heller ikke har Udkastet inddraget under sig strafbare Brud paa private Forpligtelser, men ladet dem forblive under den Særlovgivning, der gælder for dem, se Udk. § 322. Det mest fremtrædende Eksempel herpaa er, at Udkastet ikke — som den norske Straffelov af 1902 — har medtaget noget af det omfattende Kompleks af Straffebud, der findes i S ø l o v e n, men indskrænket sig til i T. A. at stille lignende Forslag som ved adskillige andre Særlove, nemlig om saadanne Ændringer, der er nødvendige for at tilvejebringe y d r e Harmoni med Udkastets Strafferegler. Det har været forudsat, at en virkelig Reform, for saa vidt den tiltrænges, maa blive en særlig, i Søforhold sagkyndig Kommissions Opgave, og derfor ogsaa maa overvejes med

og bevare Sammenhæng med den Søretsordning, til hvis Haandhævelse de paagældende Straffebud skal tjene. I samme Retning peger det i § 317 tagne Forbehold med Hensyn til denne Paragrafs Stilling til det u h æ d e r l i g e K a p p e s t r æ b. For saa vidt Bud herom tilsigter at hemme visse Handlinger for det almenes Skyld, maatte det være den herom nedsatte Kommissions Opgave at foreslaa det fornødne, som en særlig Lovgivnings Sag. Men selv hvor slige Handlinger angriber en enkelt erhvervsdrivendes Ret og derfor ikke kunde forbigaa i Udkastet, har § 317 formuleret sit Forbehold saaledes, at f. Eks. ogsaa Straffebudet i den nye Lov af 8. Juni 1912 § 12, ligesom ogsaa Budet i Livsfor sikringslov 29. Marts 1904 § 57, St. 4, opretholdes, idet man er gaaet ud fra, at de særlige Erhvervsinteresser her havde Krav, som der ikke var Grund til at gaa imod *).

Ogsaa paa adskillige andre Omraader end det ovenfor omtalte frembyder Udkastet Eksempel paa Overflyttelse fra Særlovgivningen af Bud, der ikke med Føje bør beholde Plads i denne.

Blandt Statsforbrydelser kan saaledes nævnes de i Udk. §§ 111 Slutn., 112 og 116 optagne permanente Straffebud for visse Handlinger, med Hensyn til hvilke Staten hidtil har hjulpet sig med transitoriske Love eller Anordninger, der udstedtes, naar Danmark kom i Krig, eller der opstod en Krig, i hvilken Danmark var neutral, men hvis Gyldighed ophørte, naar den Situation, der havde fremkaldt dem, op-

*) Anderledes forholder det sig med Budet i L. 1912 § 4 om visse Misbrug af Genferkorset. Da dette Bud, der ogsaa fandtes i den tidligere Lov om urigtige Varebetegnelser, er grundet paa internationale Hensyn, og altsaa er en fra de øvrige Bud væsentlig afvigende Art, maa det antages, at det kun i Mangel af bedre Plads er optaget i de nævnte Love. Ved Udk. § 120 har Budet faaet sin naturlige Plads samtidig med, at der har fundet en Udvidelse Sted til andre af lignende internationale Hensyn forbudte Handlinger. Da Forbeholdet i § 120 er snævrere formuleret end det i § 317, vil — som Følge af T. A. § 1, Nr. 3 — nævnte Bud i L. 1912 komme til at vige for Udkastets, hvis det bliver til Lov.

horte. Iøvrigt viser Bestemmelserne i Udk. §§ 121, 130, 137, sidste St., 138, sidste St., 148, 150, sidste St., 155, 162, 167, 168, 170, 174, 175, 189, smh. med T. A. § 2, Rbr. I—IV, at Udk. ogsaa paa Statsforbrydelsernes Omraade er meget tilbageholdende i Henseende til Overflyttelse fra Særlovgivningen. Foruden de omfattende særlige Bud, som oprettholdes ifølge T. A. Nr. 2 og 3 (ang. gejstlige Personers Forhold og Straffebud i Loven om Rettens Pleje), er der Anledning til at fremhæve Udkastets Forhold til fiskale Forseelser. I Almindelighed lader Udkastet det her bero ved Straffebudene i den fiskale Lovgivning og foretager kun de af Hensyn til den ydre Harmoni nødvendige Ændringer (T. A. § 2, Rbr. III). En Undtagelse herfra gør Udk. § 145. Den nærmeste Anledning til dette Bud har § 41 i Lov om Stempelafgift af 13. Maj 1911 været. Denne Lov har, vel med Rette, ikke fundet noget Bud i den almindelige Straffelov ligefrem anvendeligt paa de i § 41 omhandlede Falsknerier, hverken § 278, end sige § 264. Positivt har den da foreskrevet, at § 264 skal anvendes, »dog at Straffen kan nedsættes til Fængsel«. De paagældende Falsknerier er derved henførte under et Bud, hvis høje Strafferamme er begrundet i Penges Betydning for Samfundet i det hele, og hvor det saaledes ikke drejer sig alene om et Værn for Statens fiskale Interesser. Til Modvægt mod denne altfor store Haardhed er der saa givet Adgang til en saa stor Nedsættelse af Straffens Lavmaal, at derved er fremkommet en udenfor alle ellers fulgte Regler liggende Vidde af Strafferammen: fra laveste Grad af simpelt Fængsel indtil — ved Eftergørelse — Straf-arbejde i 12 Aar. Det maatte anses nødvendigt at foreskrive en rimeligere Strafferamme for det paagældende Forhold og at oplage Bud herom, der paa Grund af Straffens uundgaalige Strenghed ikke burde findes i Særlovgivningen, i den almindelige Lov og da paa den Plads, hvor den rettelig hører hjemme, blandt Statsforbrydelserne. Til dette Bud bliver der saa at henvise i Lov om Stempelafgift af Cigaretter, hvis § 18 har et til Loven af 1911 svarende Straffebud. I den

nævnte § 145's 1ste Stykke er tillige foreskrevet den strengere Straf, som Lov om det metriske System af 1907 forudsætter for urigtigt Maale- eller Vejerredskabs Benyttelse ved Skatters og Afgifters Berigtigelse, men for hvilket der ellers vilde savnes et *lige frem* anvendeligt Bud, idet Udk. § 356 alene angaar saadant Misbrug »i Samhandelen«, ligesom det samme vel ogsaa maatte siges om den gældende Lovs § 277.

Adskillige andre Eksempler paa Overflytten skal her kun i Korthed nævnes, saaledes Overflyttelsen af Bestemmelser i Lovene om Undersøgelse af *Levnedsmidler* og om Handel med *Gødnings- og Foderstoffer*, om *Kystfredning*, om *Kvaksalveri* o. fl., s. Udk. Kap. 38 og Kap. 40. Særlig skal dog endnu dvæles noget ved Udkastets Overflyttelse af Bestemmelser i Loven om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed af 30. Marts 1906 og i Loven om Pressens Brug af 3. Januar 1851.

Udk. Kap. 20, der bl. a. har til Formaal at samle Straffebudene for *Krænkelser af den offentlige Sædelighed* (§ 210 o. fl.), har som Følge heraf maattet optage de herhen hørende Bud i Loven af 1906. Overflyttelsen er kun en Tilbageførelse til den Plads, som disse Forbrydelser oprindelig havde i den gældende Straffelov, og som endnu delvis er bevaret i denne i Forbindelse med den midlertidige Lov. Overflyttet til Udkastet om den almindelige Lov er fremdeles de Straffebud i Loven af 1906, der slutter sig til den gældende Straffelov § 181 og iøvrigt er traadte i Stedet for Bud i den ophævede Lov af 10. April 1874. Sammenhængen med Strfl. § 181 anviser disse Bestemmelser Plads i nær Forbindelse med nævnte Paragraf. Den rette Plads saavel for § 181 som for de dertil sig sluttende Bud er imidlertid ikke i Kapitlet om *Krænkelser af Sædelighed*, men ifølge det til Grund liggende Synspunkt i Kap. om *Forbrydelser mod den almene Sundhed*, se Kap. 40 (§ 376 o. fl.). For § 181's Vedkommende betyder dette altsaa kun en Ompøstering. At iøvrigt denne Paragraf

maatte undergaa visse Ændringer, var man paa det rene med. Betænkning fra den herom særlig nedsatte Kommission forelaa ikke, da Udkastet gjordes færdigt. Man var imidlertid af den Mening, at den Løsning af de her foreliggende Spørgsmaal, der er udtrykt i § 376, baade i sig selv er retfærdig og fyldestgørende for de praktiske Behov, der er blevet gjort gældende. — En tredje Kreds af Straffebud i L. 1906 er derimod opretholdt som Led af denne Lov. De angaar blotte Politiovertrædelser og tilhører derfor med Rette Særlovgivningen. Der er kun foretaget de sædvanlige, ved Hensyn til den ydre Harmoni begrundede Ændringer ved dem, s. T. A. § 2, Rbr. VI.

Udkastet ophæver helt Loven om P r e s s e n s B r u g af 3. Jan. 1851, se § 409. De i Loven indeholdte, endnu gældende Straffebestemmelser er afløste af Kap. 42 i Udkastet, jfr. § 2, sidste Stykke, medens nogle processuelle Bestemmelser i den er oplagne i Retsplejelovgivningen, se T. B og C. Grunden til, at denne Omflyttelse har fundet Sted, ligger i, at man har fundet det betimeligt at ophæve den Undtagelsesstilling i strafferetlig Henseende, som Loven af 1851 giver de Forbrydelser, der begaas ved Skrifthers Offentliggørelse, og saaledes komme bort fra de — baade moralsk og juridisk set — Abnormiteter, der følger af den gældende Ordning, nemlig dels, at en virkelig skyldig kan gaa fri, mod at en anden, for hvis virkelige Skyld ingen Garanti bydes, overtager Ansvar, dels at en Publikant kan rammes som skyldig i forsætlig Forbrydelse, skønt han i Virkeligheden maaske kun er skyldig i Uagtsomhed, eller end ikke en saadan kan lægges ham til Last. At de Bestemmelser, der fandtes fornødne for at gennemføre Hensførelsen af Presseforbrydelser under de almindelige Regler om Straf og andre Følger af Forbrydelser, maa gives i den almindelige Lov, er en Selvfølge. I Stedet for Reglerne i L. 1851 §§ 3 og 14—16 er da i Udkastet traadt dels Budet i § 2, sidste St., dels Bestemmelserne i §§ 398—403 og 408, med hvilke Bud endvidere maa jævnføres i Udk. alm. Del §§ 5 c, 23, 81, 83,

96 og 97. Det skyldes derimod udelukkende Hensigtsmæssighedshensyn, naar ogsaa Pressepolitibudene i L. 1851 §§ 1, 2 og 4 samt Reglerne om Berigtigelsesret m. m. i Lovens § 11 er afløste af Budene i Udk. §§ 404—407. Det er sket, fordi det i det hele ansaas for ønskeligt at bevare Forbindelsen med Hovedbudene, og særligt af Hensyn til, at flere af de paagældende Bud trængte til Ændringer, der vanskelig kunde udrives af Sammenhængen med Hovedbudene. Dette gælder fornemmelig Berigtigelsesretten, der i Udkastet er ordnet paa en for de interesserede mere fyldestgørende Maade og i Overensstemmelse med, hvad der andet Steds er brugt.

Den nævnte Overflyttelse af Politistraffebudene i Lov af 3. Jan. 1851 er et af de ikke mange Eksempler paa, at saadanne Bud er medtagne i det almindelige Udkast. I Modsætning til fremmede Straffelovskodifikationer lader det danske Udkast i Almindelighed alle blotte Politiovertrædelser beholde deres Plads i de derom gældende særlige Love eller Vedtægter. Om denne Grundsætning vidner noksom de mange Paragrafer i Udkastet, der opretholder slige Særbestemmelser samt Opregningen i T. A. § 2, særlig under Rbr. II. De Undtagelser, der forekommer, har enten den samme Grund som ved Pressepolitibudene, nemlig den nøje Sammenhæng med en Hovedbestemmelse i det almindelige Udkast, saaledes f. Eks. §§ 219, 348, 355, 363 og 388, eller har til Formaal at gore et vist Bud uafhængigt af mulige Forbigaaelser i lokale Vedtægter, saaledes f. Eks. Budene i §§ 158, 2det St., 373, 2det St. og 389, 1ste St. Her — som for Resten ogsaa paa mange andre, ubestridte Punkter — viser det sig, at en »almindelig« Straffelov ikke kan indskrænkes til at omhandle grove Lovovertrædelser, men maa tage fornøden Del i Kampen ogsaa mod den lille Kriminalitet. Ses der samtidig paa de mere end 300 Særlove, som T. A. opretholder, og af hvilke de fleste omhandler forholdsvis ringe Lovovertrædelser, bliver man let var, at den gamle Sætning *minima non curat prætor* ikke lyder til Lovgiveren eller i

alt Fald ikke finder noget villigt Øre hos denne. Kun for retshaandhævende Myndigheder kan Sætningen faa Betydning, om end med Lovens Bistand eller Indvilgelse.

Skønt den ovenfor omtalte Gruppe af Straffebud, der ikke findes i den gældende almindelige Straffelov, men som kun i ringe Grad tilfører Udkastet reelt nye Bud, er — som det er paavist — ikke lidet omfangsrig, er der dog utvivlsomt i Udkastet et betydeligt Antal af Straffebud, der betegner en virkelig Tilvækst, idet der ikke i den samlede Straffelovgivning nu findes noget Bud, der ligefrem er anvendeligt paa de paagældende Handlinger enten i det hele eller for en Del.

Om Anledningen til og den legislative Berettigelse af den Tilvækst af Straffebud af denne Art, som Udkastet har faaet, kan følgende bemærkes.

I ikke faa Tilfælde skyldes Tilvæksten af saadanne Straffebud den Omstændighed, at det først er efter den gældende Straffelovs Tilblivelse, at visse Handlinger af utvivlsom forbrydersk Karakter har antaget en Skikkelse, der krævede Lovgivningens særlige Opmærksomhed. Der kan her peges paa en Række almen-evropæiske Kendsgerninger, der saa at sige alle Vegne har givet Anledning til nye Straffebud, saaledes de anarkistiske Bestræbelser s Tiltagen — se f. Eks. Udvidelsen i Udk. § 106 i Forhold til Strfl. § 77, Strafforhøjelsen i § 134, 3dje St. i Forhold til Strfl. § 97 og Straffebudet i Udk. § 143, jfr. Norsk Strfl. § 140 —, Udskejelser i Arbejderbevægelsen — se f. Eks. Udk. § 261 om Forfølgelser, der forulemper Privatlivet, og Udvidelsen i Udk. § 394 angaaende »sabotage« i Forhold til Strfl. § 295 —, den hvide Slavehandel — se f. Eks. Strafforhøjelsen i Udk. § 204 Slutn. i Forhold til Strfl. § 171 —, utugtige biografiske Forestillinger — se Udvidelsen i Udk. § 218 i Forhold til Strfl. § 184, jfr. Norsk Strfl. § 211 —, Homoseksualismen — se Udvidelsen i Udk. §§ 201 og 202 til at omfatte Personer af Mandkøn i Forhold til Strfl. §§ 166

—176 —, almenfarlige Handlinger, der knytter sig til Nutidens stærkt udviklede Brug af Maskiner og Kraftledninger samt den begyndende Luftskibsfart — se Udvidelsen i Udk. §§ 369—372 i Forhold til Strfl. §§ 285—289. At det i saadanne Tilfælde, hvor nye almenkendte Kendsgerninger gør Mangelen af passende Straffebud i den gældende Lov for visse Handlinger aabenbar, maa være en uafviselig Opgave ved Forberedelsen af en ny Straffekodifikation at udfylde de Huller, som den gældende Lov i saa Henseende viser sig at have, er indlysende. Selv om ikke alle Forbrydelser af denne og lignende Art maatte være kommet til nævneværdigt Udbrud i Danmark, maatte det dog af Hensyn til den internationale Fællesinteresse, der her gør sig gældende, og som angaaende flere af de paagældende Forhold har foranlediget internationale Forhandlinger og Konventioner, ogsaa ved Forberedelsen af en ny dansk Straffelov blive nødvendigt at optage Bestemmelser, der gav den savnede udtrykkelige Hjemmel for Handlingernes Strafbarhed i det hele eller for den Strafforhøjelse, som en virksom Forsvarskamp mod de nævnte Onder maatte kræve. Ingen Lovgiver i Nutiden vilde driste sig til at følge den Oldtidslovgiver, der mente at kunne undlade at fastsætte Straf for *parricidium*, fordi en saa grum Forbrydelse aldrig vilde blive begaaet. Heller ikke kunde man nøjes med den Anvisning paa at straffe efter Analogi, som Udkastet i § 2, 1ste St. har optaget i Lighed med den gældende Lovs § 1. Denne Straffehjemmel er med god Føje stærkt betinget: Handlingen maa stilles lige med en Handling, hvis Strafbarhed er hjemlet ved Lov. At denne Betingelse vilde være eller vilde blive erkendt for at være tilstede ved alle de eksempelvis nævnte Handlinger, end sige med Hensyn til de Strafforhøjelser, der er Tale om, er mere end tvivlsomt. Men dernæst behøver man ikke at hæve Sætningen *nulla poena sine lege* til et ubønhørligt Aksiom, og kan dog erkende, at Analogistrafte kun bør bruges som en Nødhjælp, til hvilken der vel kan gribes, naar Savnet af et

ligefrem anvendeligt Bud ikke har kunnet forudses eller trods anvendt Omsigt ikke har været forudset, men til hvilken der i alt Fald ikke bør gribes i Tilfælde af den her omhandlede Art, hvor Savnet har ligget aabenbart for Dagen. Særlig utilfredsstillende vilde en Anvisning paa at straffe ifølge Analogi være i Tilfælde, hvor det gælder Værn for en international Fællesinteresse. Udenfor Danmark tillægges der i Regelen hin Sætning, ingen Straf uden Lov, aksiomatisk Gyldighed. Anvisningen i slige Tilfælde paa Straf efter Analogi vilde derfor blive lidet paaskønnet, baade paa Grund af dens fremmedartede Form, og fordi dens Virkning er usikker derved, at den abstrakte Afgørelse af Strafbarheden henlægges fra Loven til Domstolen.

Opgaven ved Forberedelsen af en ny Lov om alle enkelte Forbrydelser er imidlertid ikke løst ved Tilføjelse af passende Straffebud, hvor Mangelen ved foreliggende Kendsgerninger er blevet aabenbar. Opgaven er af eget Initiativ at stræbe efter et fuldstændigt System af Straffebud, saa at et Savn ikke i paakommende Tilfælde skal forefindes. Anvisning paa Analogistrafte maa enten helt kunne undværes eller kun bibeholdes som Nødhjælp for bristende Evne. Den maa ikke være et Dække for Forsømmelighed ved Opgavens Løsning. I Nutiden kan Analogistrafte ikke forsvares eller undskyldes ved — som Ørsted udtrykker det — »manglende Cirkumspektion« fra Lovgivernes Side. Den Myndighed, der skal forberede en ny Straffelov, har den Pligt at udvise al den Omsigt i saa Henseende, som den evner.

Skal Opgaven løses, maa Straffeloven opbygges, som det altid hedder eller betegnes, systematisk. Ellers er Formaalets Opnaaelse prisgivet Tilfældigheder. Dette er ikke saaledes at forstaa, at Systemet behøver eller bør trænge sig frem, i Tide og i Utide, i Lovbogens ydre Ordning. Kravene til en Lovbog er ikke de samme som til en Lærebog, og Ørsteds Advarsel mod en overdreven ydre Systematiseren i en Lovbog passer til enhver Tid. Systemets Anvendelse i den ydre Ordning er et af mangehaande Hensyn afhængigt Hensigts-

mæssighedsspørgsmaal. Hvad det kommer an paa, er, at Straffeloven bygges paa Grundlag af et System, som kan skaffe den den Fuldstændighed i I n d h o l d e t, som er Formaalet.

Det første og vigtigste Element i et saadant System er en udtømmende Oversigt over alle de Goder eller Interesser, som nyder Retsordenens Beskyttelse, med deres forskellige Klasser, Arter og Underarter. Til at gaa ud over denne Ramme har Straffeloven intet Kald. Det, Straffeloven nærmest er kaldet til at besvare, er kun, om Straffevarnet skal udstrækkes lige saa langt som Retsbeskyttelsen, om den end ogsaa kan benyttes til at lovfæste et vist Godes Retsbeskyttelse, som ikke forud har Lovhjemmel. Forbigaas paa den anden Side i det System, hvorpaa der bygges, noget retsbeskyttet Gode, vil Straffeloven for saa vidt intet Svar give paa det den særlig vedkommende Spørgsmaal og har saaledes et Hul. Det andet Element i Systemet er Oversigten over, hvilke Angreb paa de retsbeskyttede Goder Retsordenen betragter som retstridige. Det gælder ligeledes her, at Straffeloven ikke har Kald til at gaa ud over den Grænse, Retsordenen drager for det retstridige, skønt den ogsaa kan benyttes og ofte benyttes til at fastsætte en manglende Grænse. Ogsaa her medfører en Forbigaaelse indenfor Grænsen, at det særlige for Straffeloven foreliggende Spørgsmaal ikke besvares. Det er med et saadant fuldstændigt System af, hvad der k a n være Forbrydelse, til Grundlag, at det tredje Spørgsmaal, som foreligger, naar en Straffelov skal gives, bliver at besvare, nemlig, om der skal drages snævrere Grænser for Strafbarheden end for Godernes Retsbeskyttelse og Handlingernes Retstridighed.

De Systemer, paa hvilke de Straffekodifikationer, der tog Fart med det 19. Aarhundredes Begyndelse, indtil nyere Tider hvilede, led af Mangler, særlig i Henseende til Oversigten over de retsbeskyttede Goders Klasser og Arter, hvilke ikke kunde andet end medføre Huller i de paagældende Love. Systemet kendte kun to Hovedklasser, hvorunder alle For-

brydelsers Angrebsobjekter søgtes henførte, nemlig Enkeltpersonens og Statens Rettigheder. Forbrydelserne maatte enten være Forbrydelser mod den enkelte eller mod Staten. Vanskeligheden ved at anbringe forskellige vel kendte Forbrydelser, der ikke var Statsforbrydelser, under den første Klasse, søgtes omgaaet paa forskellig Maade, f. Eks. ved at betegne dem som »middelbare« Angreb paa Personens Retsgoder eller ved som Underarter indenfor Klassen at opføre Forbrydelser, som angriber Rettighedens »Materie« i Modsætning til dem, der er forbryderske ved deres »Form« eller »Maksime«. Større Værd havde det, da der som selvstændig Klasse tilføjedes de almenfarlige Forbrydelser og de Forbrydelser, der af Ørsted betegnedes som »undergravende de Grundstøtter, hvorpaa den offentlige Tillid og Sikkerhed beror«. Men til at bringe disse to Tilføjelser ind under en fælles, med de to traditionelle Klasser sideordnet Klasse og til at fuldstændiggøre en saadan ny Klasse paa rationel Maade naaede man ikke. Det er først i nyere Tider, at Systemet er udviklet i denne Retning ved at stille ved Siden af Forbrydelser mod Stat og mod Enkeltmand Forbrydelserne mod Samfundet eller — anderledes udtrykt — mod retsbeskyttede Almeninteresser, og til yderligere fra denne sidste Klasse at udsondre som en Klasse for sig selv Forbrydelser mod Familien, hvorved endnu større Sikkerhed mod Forbigaaelser opnaas. Samtidig er indenfor hver af disse fire Hovedklasser af retsbeskyttede Interesser og Forbrydelser mod dem Leddelingen i Arter og Underarter fort videre og tidligere Tidens Ufuldkommenheder paa dette Omraade, selv ved de to traditionelle Hovedklasser, rettede.

Straffeloven af 1866 bærer kendelige Mærker af at være bygget paa et med Hensyn til Forbrydelsernes Klasser og Arter mangelfuldt System og frembyder som Følge deraf adskillige Eksempler paa, at der savnes et passende Straffeværn for en retsbeskyttet Interesse, skønt de naturlige Betingelser herfor maa erkendes at være tilstede. Broderparten af den Tilvækst af virkelig nye Straffebud, Ud-

kastet har faaet, hidrører fra Udfyldelsen af saadanne Huller. Herom bemærkes følgende.

Forbrydelser i Familieforholdene har den gældende Straffelov ikke behandlet som selvstændig Klasse. De fleste Straffebud herom findes i Kap. 16 om Forbrydelser mod Sædeligheden, sammen med Forbrydelser af væsentlig anden Art. I Udkastet er disse Forbrydelser samlede i et særligt Kapitel (Kap. 21), og Artsforgreningen indenfor Klassen har givet Lejlighed til at tilføje flere Straffebud, der nu helt eller delvis savnes. For Ægteskabets Vedkommende indeholder saaledes §§ 223—225 Straffebud, der enten er helt nye eller paa fyldigere Maade erstatter de Bud i den gældende Lov (§§ 210 og 257), hvorunder enkelte af de paagældende Handlinger nu kan henføres, skønt paa en efter deres Betydning lidet svarende Maade. Ved § 226 faar Strfl. § 183, 2det Stykke, der er ganske fragmentarisk, en til de ægteskabelige Pligters Betydning svarende væsentlig Udvidelse. En lignende Udvidelse i Forhold til Strfl. § 183, 1ste Stykke indeholder § 233, der ogsaa omfatter mere end L. 14. April 1905 § 40, medens § 232 er et nyt Straffebud, hvilende paa Erkendelsen af, at Pligterne mod Forældre og andre Slægtninge i opstigende Linie ikke blot har moralsk Karakter, men for en væsentlig Del bør retlig hævdes. Ogsaa Budet i § 229 er nyt. I Strfl. haves kun § 179 om et enkelt særligt herhen hørende Forhold, et Bud, der iøvrigt er ganske ulidssvarende.

Med Hensyn til Krænkelser af almene Interesser har den gældende Straffelov vel ikke undladt at optage udførlige, om end ikke udtømmende Straffebestemmelser om de to Hovedarter, som Systemet paa hin Tid kendte, nemlig de almenfarlige Forbrydelser og Angrebene paa »Grundstøtterne for den offentlige Tillid og Sikkerhed«. Men Mangelen af en Fællesklasse for disse Forbrydelser har haft til Følge, at Straffeloven savner, helt eller delvis, Straffebud for adskillige Handlinger, der uden at falde ind under hine to Klasser er ligeartede med dem som Led af en Fæl-

lesklasse: Forbrydelser mod retsbeskyttede Almeninteresser (Samfundet). Udkastet har ved at tage en saadan Fællesklasse til Udgangspunkt udfyldt flere Huller i Straffeloven paa dette Omraade. I Udkastets Kap. 16 om »Krænkelser af Samfundsfreden« og Kap. 41 om »andre almenkadelige Handlinger« findes en Række herved begrundede nye Straffebud.

Den gældende Straffelov er med Hensyn til Krænkelser af Samfundsfreden meget ufuldstændig. I Kap. 12, der iøvrigt kun handler om visse Statsforbrydelser, omfatter et enkelt Bud, § 104, Handlinger, der bryder Samfundsfreden uden at angribe Statsordenen. I Kap. 15 er der under et andet Mærke (»Forbrydelser med Hensyn til Religionen«) givet Straffebud for en særlig Art af Krænkelser af Samfundsfreden. I § 296 giver Brudet paa den offentlige Fred kun Hjemmel for offentlig Paatale af en af anden Grund, nemlig som Beskadigelse af fremmed Ejendom strafbar Handling. Det er alt. Udkastet har i Modsætning hertil givet Krænkelser af Samfundsfreden den dem som Forbrydelser mod en særlig Art Almeninteresser tilkommende selvstændige og samlende Plads i et Kapitel for sig. Af de to første Paragrafer i Kap. 16 træder § 152 i Stedet for Strfl. § 104, medens § 151 er ny. Den fastsætter Straffen for de for Borgerne i Almindelighed farlige Opløb (d: de, som foretages for at øve eller true med Vold paa Person eller Gods), et Forhold, hvis særegne Strafbarhed er overset i den gældende Lov, idet § 103 kun angaar de Opløb, der iværksættes »for at tvinge Øvrigheden«, og som altsaa har en statsfarlig, ikke blot en samfundsfarlig Karakter. Jfr. hermed den norske Strfl. § 136. — Nye er fremdeles Straffebudene i §§ 153 og 154. Begge Bestemmelserne angaar Forhold, der forstyrrer Samfundsfreden, om end Forstyrrelsens Betydning og dermed det tiltrængte Straffeværns Styrke er forskellig. Til Sammenligning kan, blandt mange fremmede Love, særlig henvises til Norsk Strfl. § 135 (ad Udk. § 153) og § 349 (ad Udk. § 154). — Nye er fremdeles Straffebudene i §§ 156

og 157. De ophæver den Anomali, at vel de offentlige Myn-
digheders Virken i Møder og Samlinger er værnnet ved Straf
mod Forstyrrelser (Strfl. § 112), og at vel den enkeltes pri-
vate Liv og Virken i vid Udstrækning er værnnet paa lignende
Maade (Strfl. §§ 220—222), men at Borgernes frie Benyttelse
af deres lovlige Forenings- og Forsamlingsret til Behandling
af almene Anliggender ikke er straffeværnet, i alt Fald ikke
udover det Værn, den kan opnaa, hvis Krænkelsen sker paa
en saadan Maade, at Budene til Værn om Privatlivet kan
bringes til Anvendelse. — Det samme Synspunkt, hvorpaa
§§ 156 og 157 er grundet, er i §§ 158—161 anvendt paa
de Handlinger, som den gældende Straffelov har samlet i
et 15de Kapitel. Disse Straffebud er saaledes i det væsent-
lige ikke nye, men kun udbedrende Omposteringer. Nye er
derimod atter de sidste Bud i Kapitlets §§ 163 og 164 an-
gaaende de Forstyrrelser af Samfundsfreden, som en beruset
foraarsager. At Bud herom har været savnet, fremgaar, hvad
§ 163 angaar, noksom af mange overalt stedfundne For-
handlinger, og for § 164's Vedkommende særlig af de For-
handlinger hos os, som Ædruelighedsbestræbelserne har
fremkaldt, og hvormed visse Bestemmelser i de midlertidige
Straffelove staar i Forbindelse.

Med Hensyn til Handlinger, der vel er almenskade-
delige, men dog ikke farlige for den almene Sikkerhed
eller Sundhed, har den gældende Straffelov nogle Bestem-
melser i Kap. 30 (§§ 294, 295 og 297), og andre findes i
forskellige Særlove. Men disse Bud danner dog tilsammen
kun et Fragment af det Komplex af Straffebud, der bør
finde Plads under Mærket »andre almenskadelige Handlin-
ger« (Udk. Kap. 42). I Udkastet har Budet om Dyrplageri
ved Overflytningen faaet betydelige Udvidelser i § 390 og
et nu savnet Supplement i § 391. Udvidelse har fremdeles
fundet Sted ved Overflytningen fra Strfl. § 294 til Udk.
§ 392. — For Kystfredningens Vedkommende betyder Udk.
§ 393 kun en Overflytning; men iøvrigt er § 393 ny, da
Lov 1867 om Sandflugtens Dæmpning ikke indeholder noget

tilsvarende Bud, og med Hensyn til smitsomme Sygdommes Udbredelse i Nytteplanter forefindes der nu kun et enkelt Bud (om Rustsvampe), der berører dette Emne, men som forøvrigt opretholdes ved Siden af § 393, se § 397. Til Sammenligning med denne Del af § 393 jævnføres Norsk Strfl. § 154 (»Vækster«). Af størst Betydning er dog den Udvidelse med Hensyn til den angrebne Genstand, som den allerede ovenfor omtalte § 394 har faaet i Forhold til Strfl. § 295, der tilligemed forskellige senere tilkomne Særlove alene angaar de elektriske Telegrafer og Telefoner. Ogsaa Udk. §§ 395 og 396 indeholder vigtige Udvidelser i Forhold til Strfl. § 138 og de dette Bud nærstaaende Særlove. Særlig mærkes Udvidelsen til Tjenestemænd ved de private, men offentlig godkendte Indretninger, der tjener det almene Samkvem, og i § 396 Udvidelsen til udenfor Tjenesteforholdet staaende, der krænker Almenhedens Ret paa dette Omraade.

Huller i den gældende Straffelov findes imidlertid ikke blot i ovenfor omtalte Tilfælde, hvor Grunden har været, at det System, hvorpaa Loven er bygget, har manglet en omfattende Fællesklasse for visse Forbrydelser (Familien, Samfundet), men ogsaa, hvor Grunden ligger i en utilstrækkelig gennemført Oversigt over de forskellige Forbrydelsesarter, hvori de Fællesklasser, som det benyttede System rummede, deler sig, altsaa baade ved Forbrydelser mod den enkelte Person, ved Forbrydelser mod Staten, ved de almenfarlige Forbrydelser og ved dem, der angriber Grundstøtterne for Tilliden og Sikkerheden i Samfundet.

Hvad den sidst nævnte Klasse, hvortil alle Falskforbrydelserne er henregnede, angaar, indeholder saaledes Udka-stets Kap. 19 om »falsk Anklage« flere nye Straffebud i Forhold til Strfl.'s Kap. 22, jfr. til Sammenligning Norsk Strfl. Kap. 16, og med Hensyn til Falsknerier af mere materiel Betydning er der, ved Siden af de tidligere omtalte blotte Overflyttelser, særlig i Kapitlerne om Dokumentfalsk og Mærkefalsk m. m. flere virkelig nye Straffebud, hvortil den mere

gennemførte Leddeling af disse Forbrydelser har givet Anledning, saaledes f. Eks. i Forhold til Strfl. § 278.

De Straffebud, hvormed under Klassen almenfarlige Forbrydelser Angrebene paa »den almene Sikkerhed« er blevet foretaget, s. Udk. § 368 o. ff., smh. m. Strfl. § 285—288, er allerede ovenfor berørte blandt Eksemplerne paa, at nye Livsforhold kræver nye Bud. I den anden Afdeling af hin Klasse, nemlig Forbrydelserne mod »den almene Sundhed«, er der i Udkastet tilkommet, foruden de tidligere omtalte blot overflyttede eller omposterede Bud med Hensyn til Konssygdomme, flere nye Bud, der udfylder Huller i den gældende Lov, fremkomne ved mangelfuld Anvendelse af Synspunktet eller mangelfuld Oversigt over de Tilfælde, der falder ind under det. I førstnævnte Henseende har Udkastet i §§ 374 og 375 nyformet Strfl. §§ 291 og 292 og derved ogsaa delvis tilføjet Bud, som den rigtige Anvendelse af Synspunktet (»Fare« — ikke »Skade«) kræver. I sidstnævnte Henseende er der tilkommet en Række Straffebud for at værne den almene Sundhed i videre Udstrækning, end det begrænsede Bud i Strfl.'s § 290 giver Hjemmel for. Det er ikke blot Værn for alment benyttede »Varer«, som tiltrænges, men ogsaa for Drikkevand og lignende almindelige Livsforbrødenheder (Udk. §§ 380 og 381), endvidere med Hensyn til Nærings- og Nydelsesmidler ikke blot mod Tilsætning af Gift o. dsl., men ogsaa mod deres paa anden Maade fremkomne Sundhedsfarlighed (Udk. §§ 382 og 383); fremdeles tiltrænges ved Sygdomme tilbørligt Værn med Hensyn saavel til Lægemidler som med Hensyn til de behandelende Personer (Udk. §§ 385 og 386, jfr. hermed N. Strfl. § 157).

Selv for de to tidligst kendte og systematisk omhyggeligst udarbejdede Klassers Vedkommende, Forbrydelserne mod Staten og mod den enkelte Person, frembyder den gældende Straffelov Huller, der vidner om, at den specielle Udformning ikke har været saa vidtskuende eller saa dybtgaaende, som Forholdene i Statens eller den enkeltes Liv kræver.

Hvad Forbrydelserne mod Enkeltpersonens Rettigheder angaar, viser Mangelen af tilstrækkelige Straffebud sig særlig med Hensyn til Angreb paa Formuerettighederne. En væsentlig medvirkende Grund til denne Mangel ligger i, at der med Hensyn til den største og betydningsfuldste Del af strafbare Formueindgreb, nemlig alle Vindingsforbrydelserne, fra tidlig Tid har hersket Strid om eller Uklarhed over denne Forbrydelsesarts egentlige Kærne (Formueforykkelsen). Et afgørende Ord med Hensyn hertil har den gældende Straffelov ikke udtalt. I nogle Tilfælde lader den sig nøje med at give Forbrydelsen et Navn uden at definere den; i andre sætter den Kasuistik i Stedet for Definition; atter i andre Tilfælde er dens Udtryk tvetydige. Uklarheden med Hensyn til Kærnepunktet bliver tilbage. Med Hensyn til Formuekrænkelser uden Formueforykkelse har den kun for nogle specielle Tilfælde særlige Bud, § 236 (det saakaldte Brugstyveri) og § 296 (Tings Ødelæggelse eller Beskadigelse), medens i nogle andre Tilfælde § 257's ubestemte Regel om svigagtige Handlinger kan komme i Betragtning og under særegne Omstændigheder det blandt Statsforbrydelserne medtagne Selvtægtsbud i § 116. Den fastere Bygning af Vindingsforbrydelserne med Tilbehør, som Udkastet indeholder, har medført Optagelsen af et samlet Indbegreb af Straffebud for »andre strafbare Formueindgreb« i Udkastets Kap. 32. Nye Straffebud er derved fremkomne for Handlinger, for hvis Strafbarhed der i den gældende Lov enten ikke er eller kun er en usikker Lovhjemmel, se §§ 313—319. Jfr. til Sammenligning Norsk Strfl. §§ 294, 373, 391—393, 395—398, 401.

Paa andre Omraader af Forbrydelser mod den enkelte har Udkastet tilføjet nye Straffebud, hvor der var Trang dertil. Saaledes er i Kapitlet om »Forbrydelser mod Foster« (Kap. 23), som det er fundet hensigtsmæssigt at udskille fra Kapitlet om Angreb paa Personens Legeme, Helbred og Liv, ved Gennemførelsen af en tiltrængt Omformning af de nu derom gældende Bestemmelser i den svangre,

særlig den ugifte Kvindes Interesse tilføjet det nye Bud i § 254, hvormed kan jævnføres N. Strfl. § 240. Nye Straffebud for Brud paa Personens Fred indeholder Udk. § 261, hvis ene Del tidligere er berørt, fremdeles §§ 263 og 264, medens §§ 265 og 266 kun er Overflyttelser fra Lovgivningen om Retsplejen. Ved Æresforførmelser er der i § 271 givet en ny, haardt tiltrængt Strafforhøjelsesregel.

Skønt Statsforbrydelser ikke i Almindelighed fylder meget i den faktiske Kriminalitets hele Masse, og skønt adskillige af de groveste ikke let forekommer udenfor urolige og kritiske Tider, har dog en klog Forsynlighed ført alle Straffelovbøger til at udforme et omfattende Komplex af Straffebud for herhen hørende Forbrydelser, ligesom Erkendelsen af Statsinteressernes overordentlige Betydning overalt har ført til, at Forbrydelserne mod dem har faaet Plads i første Række i Straffelovens ydre Ordning. Dette gælder ogsaa om den danske Straffelov af 1866. Imidlertid kan det ikke nægtes, at ogsaa paa dette Omraade frembyder den gældende Lov Huller, som Udkastet har maattet bestræbe sig for at udfylde ved Tilføjelser af nye Straffebud.

Den første Gruppe af Statsforbrydelser, nemlig de, som griber ind i Statens Forhold udadtil, være sig i Krig eller Fred, har en dobbelt Side, vedrørende dels Statens Rettigheder, dels dens Pligter udadtil. I begge Henseender bliver Misligheden ved at savne tilstrækkelige Straffebud forøget ved internationale Hensyn. Det er i international Henseende misligt at savne Straffebud til Værn om Statens Rettigheder udadtil, som det gælder at værne om ogsaa mod fremmede Undersaatter, og det er i international Henseende ligesaa misligt at savne Straffebud, ved hvilke særlig Statens egne Undersaatter kan tilholdes at agte fremmede Staters Rettigheder. Med Hensyn til Værn for Statens Sikkerhedsret udadtil udfylder Udk.'s §§ 106—109 og 112 Huller, som de tidligere omtalte temporære Love kun meget ufuldstændigt har formaet at udfylde. Med Hensyn til Værn for fremmede Sta-

ters Rettigheder indeholder — foruden § 115, som er dobbeltsidig, og § 116, der tidligere er omtalt — §§ 118—120 nye mellemfolkelig paakrævede Straffebud. Strfl. § 82, 4de St. og enkelte Særlove er utilstrækkelige til i saa Henseende at gøre Fyldest.

Ogsaa i den anden Gruppe af Statsforbrydelser, nemlig de, der griber ind i Statens Forhold indadtil, savnes der i den gældende Lov ikke faa Straffebud, som bør forefindes i en Straffelov, der skal kunne gøre Fyldest. I de paagældende Kapitter i Udkastet (Kap. 13—15) er Stoffet fordelt paa anden Maade end i Strfl. Kap. 10—12 og Oversigten derved lettet. I Kap. 13, der træder i Stedet for Kap. 10, 11 (undtagen §§ 95 og 96) og §§ 113—115 i den gældende Lov, er Værnet for de offentlig-rettlige Stemmegivninger blevet udvidet i flere Retninger, saaledes bl. a. ogsaa til andre Stemmegivninger end de politiske og kommunale Valg, se Udk. §§ 127, 128, 129 og 131, smh. m. Strfl. §§ 87 og 113—115. Ved Budet i § 132 har alle offentlige Myndigheder, der virker i Statslivet, baade de forfatningsmæssige, som Rigsdagen, og andre, som de kommunale Raad, Domstolene og andre civile og militære Myndigheder, faaet et Værn mod ærefornærmende Angreb, som nu, ganske anormalt, kun ydes dem i det Maal, som Straffebudene for private Ærefornærmelser tilsteder.

I Udk. Kap. 14, der handler om Forbrydelser mod Myndighederne som handlende, er optaget Bud, som svarer til Strfl. §§ 95, 96, 98—104, 107, 112, 119, jfr. § 121. Ved Udk. §§ 134 og 139 er Værnet i Strfl. §§ 95, 96, 98 o. ff. udvidet til at omfatte alle, der har offentlig Pligt at varetage. Hermed jævnføres den yderligere Udvidelse, som hjemles ved Udk. § 394, sidste Stykke, hvorom der navnlig fra private Jernbaners Side længe og ofte har været udtalt et berettiget Ønske. Ogsaa § 136 indeholder en Udvidelse i Forhold til Strfl. § 119, §§ 140 og 141, 1ste St. Udvidelser i Forhold til Strfl. § 107, og § 138 gør videre Anvendelse af et i flere Særlove (Valglove, Retsplejeloven) godkendt Prin-

cip. Et nyt Straffebud indeholdes i § 137. Hvad den danske Stat er nødt til at straffe for sin Sikkerheds Skyld udadtil, se Udk. § 104, og ligeledes har en Pligt til at værne fremmede Stater imod, se § 118, kan den fornuftigvis ikke uden at opgive sig selv lade uden Værn i sit indre Statsliv. Jfr. til Sammenligning Norsk Strfl. § 135. Ikke saa betydningsfuldt, men iøvrigt ligeartet er det delvis nye Bud i § 141, 2det St. Hvad Staten ikke kan nægte en fremmed Stat Værn for, se Udk. § 120, vil den ikke med nogen Rimelighed kunne undlade at give sig selv et tilsvarende Værn for. Jfr. herved Norsk Strfl. § 328. — Udk. Kap. 15, der handler om *F o r b r y d e l s e r m o d d e n o f f e n t l i g e (ø: Statens) O r d e n* (ø: ordnede Tilstand), træder i Stedet for Strfl. Kap. 12 §§ 105—106 og §§ 108—110. Ved Siden af nogle fuldstændiggørende Udvidelser af disse Bud, saaledes i § 147 i Forhold til Strfl. § 108, indeholder Kapitlet nye Bud i §§ 143, 144 og 150, 1ste St. Den naturlige Hjemmel for Budet i § 143 er tidligere berørt. Ogsaa her er det afgørende, at Staten ikke kan undlade at værne sig i sit indre Statsliv paa lignende Maade, som den gør for sin Sikkerheds Skyld udadtil, jfr. Udk. § 106. Budene i §§ 149 og 150 afhjælper iøjnefaldende Mangler i den gældende Ret, forøvrigt i Overensstemmelse med Aanden i andre Bestemmelser, som alt nu gælder, jfr. Udk. § 249.

Den tredje Gruppe af Statsforbrydelser, nemlig »*F o r b r y d e l s e r n e i s æ r l i g e o f f e n t l i g e P l i g t f o r h o l d*«, omhandles i Udk. Kap. 17, som træder i Stedet for Strfl. Kap. 13, der bærer Overskriften »*Forbrydelser i Embedsforhold*«. Ogsaa her findes forskellige nye Straffebud i Udkastet i Form af Udvidelser af det strafbares saglige eller personlige Omraade. Af saglige Udvidelser, hidførte ved en dybere gaende Udformning, kan f. Eks. peges paa § 167 i Forhold til Strfl. § 137, § 170 og den nye § 171 i Forhold til Strfl. § 139, § 172 i Forhold til Strfl. §§ 124 og 126; dog medfører den vidtrækkende Regel i Strfl. § 141, at Udvidelsen for saa vidt kun er tilsyneladende. Virkelig betyd-

ningsfuld er derimod den Udvidelse af Straffebudenes personlige Omraade, der er foreskrevet i § 165, jfr. § 395, St. 3, og som har Betydning for alle de Pligtovertrædelser, som omhandles i §§ 166—175, d. v. s. alle dem, der ikke ved deres Beskaffenhed er personlig begrænsede. Selv med den Udvidelse af Begrebet »Embedsforhold«, som er hjemlet ved Strfl. § 144, rækker Budene i den gældende Lov langt fra saa vidt, som Forholdets Natur kræver, nemlig til alle særlige Pligtforhold mod det offentlige, i hvilke hine Forbrydelser kan begaas.

Den Tilvækst af nye Straffebud, der skyldes Inddragelse under Strafbarheden af flere retstridige Angreb paa de straffeværnede Goder, end den gældende Lov har medtaget, hvad enten nu dette skyldes manglende Oversigt eller bevidst Begrænsning af Strafbarheden, har hverken kvantitativt eller kvalitativt samme Betydning som den Tilvækst, der skyldes Forøgelsen af de under Straffeværnet indtagne Goder. I alle de Tilfælde, hvor den gældende Lov ikke indeholder nogen selvstændig Angivelse af de retstridige Handlinger, som dens Bud rammer, er det en Selvfølge, at Udkastet ikke har kunnet udvide Strafbarheden, der i saadanne Tilfælde rækker ligesaa vidt som Retstridigheden. Saaledes er Forholdet, naar Loven i en Specialangivelse af Handlingen kun gentager, hvad der udtømmende er lovfæstet i Retsordningen, hvortil Straffebudet slutter sig, hvilket er særlig hyppigt i Særlove, men dog ogsaa forekommer i den almindelige Lov, f. Eks. naar Straffebudet angaar Brud paa Pligter i et særligt Pligtforhold (se f. Eks. Strfl. § 129). Forholdet er det samme, naar Loven ved en almindelig, udtrykkelig udtalt eller stilliende underforstaaet Formel henholder sig til, hvad Retsordningen erkender for retstridigt eller ulovligt Angreb *). Om nye Straffebud ved

*) Et hyppigt forekommende Eksempel herpaa er Formlen »retstridig forvolder« et vist Retsbrud. Hvad der er retstridigt Forarsagelse, er ingen Lov i Stand til udtømmende at angive i specielle Sætninger. Baa de det retlige Moment (om Handlefrihedens Grænser er overskredne)

Udvidelse af Strafbarheden til andre retstridige Angreb bliver der kun Tale, dels naar Straffeloven har angivet de straffbare Handlinger ved en speciel Opregning, der ikke er hentet udefra, og i hvilken da et Led — bevidst eller ubevidst — kan være forbigaaet, dels naar den i Stedet for at henholde sig til en Formel, der rummer alle de i det paagældende Forhold retstridige Handlinger, har udtaget en enkelt Form af Retstridigheden og begrænset Straffen til den. I det første af disse Tilfælde kan der tænkes en Udvidelse enten ved en Supplering af den specielle Opregning eller ved at sætte en almindelig og rummeligere Formel i Stedet for Specialiseringen. I det sidstnævnte Tilfælde foreligger der en Udvidelse, naar Begrænsningen hæves og den almindelige Formel sættes i Stedet. Paa begge Dele forekommer der Eksempler i Udkastet og forsaavidt altsaa nye Straffebud. Men oftere end i den ovenfor omtalte Kreds af nye Straffebud vil det her forekomme, at Udvidelsen kun er formel, idet Analogi-straf i Medfør af Strfl. § 1 her langt hyppigere vil findes anvendelig. Men selv saadanne formelle Udvidelser har været nødvendige, naar det skulde blive en Sandhed, at Hjemmelen til at straffe ifølge Analogi ikke bør være mere end, hvad der ovenfor er kaldt en Nødhjælp for bristende Evne.

Som Eksempler paa Udvidelser af den førstnævnte Art kan nævnes Udk. § 105, der foruden at spare Opregningen i Strfl. § 74, 1ste St. ved Sammenfatning under det i § 74, 2det St. anvendte Begreb (»Bistand i Raad eller Daad«) tilføjer den i §§ 74 og 75 forbigaaede negative Bistand til Fjenden: »Svækkelse af Kampdygtigheden«, fremdeles Udk. § 260 i Forhold til Stfl. §§ 220 og 222, Udk. § 262 (»sniger sig ind«) i Forhold til Strfl. § 221, Udk. § 300 (Afpresning)

og det faktiske (om Kausalitetsforhold er tilstede) udelukker en saadan Angivelse. Videnskaben kan angive de almindelige Synspunkter; men at udtale disse i Lovsform vilde kun være at give Loven et skuffende Skin af Bestemthed. Den konkrete Anvendelse af Synspunkterne er hverken Opgave for Lov eller Videnskab. Den tilfalder de retsanvendende Myndigheder.

i Forhold til Strfl. § 245, Udk. § 371 i Forhold til Strfl. § 285 og som særlig fremtrædende Tilfælde Udkastets Stilling ligeoverfor Bedrageriets kasuistiske Behandling i Straffeloven. Den specielle Opregning i Strfl. §§ 251—253 er erkendt at være ufuldstændig og at være beregnet paa at suppleres ved Analogi. Idet Udkastet definerer Begreberne om Underslæb, Utroskab og Bedrageri, har Udkastet i Stedet for Opregningen sat almindelige Formler, som fjerner Ufuldstændigheden og gør Tillflugten til Analogistrafte paa dette Omraade undværlig. Paa et andet Omraade foreligger et lignende Forhold i Udk.'s §§ 201 og 202 i Forhold til Strfl. §§ 166—176, i hvis Opregning navnlig »Svig« kommer til kort.

Eksempler paa Udvidelser af den anden Art frembyder de Paragrafer i Udkastet, der i Tilfælde af retstridige Angreb paa Personers eller Myndigheders Bestemmelsesfrihed har ophævet en Begrænsning, Straffelovens tilsvarende Bud indeholder ved alene at nævne den retstridige »Tvang« og oftest endda kun Tvang ved særlig angivne Midler, se saaledes Udk. § 134 i Forhold til Strfl. § 98, jfr. § 100, Udk. § 172 i Forhold til Strfl. § 124, Udk. § 255 i Forhold til Strfl. § 210, saa og de Bestemmelser i Udkastet, der har ophævet lignende Begrænsning i Straffeloven af visse retstridige Fredsbruds Strafbarhed, se saaledes Udk. § 158 (jfr. § 156) i Forhold til Strfl. § 157.

Den større Fuldstændighed, som Udkastet har maattet stille sig til Opgave at tilvejebringe i Henseende til retsbeskyttede Goders Straffeværn og retstridige Angrebs Strafbarhed, end den gældende Straffelov er naaet til, har naturligvis maattet forenes med Iagttagelse af det tredje Moment i en systematisk Straffelovs Bygning, nemlig at Strafbarheden i mange Tilfælde bør holdes indenfor snævrere Grænser end dem, hvortil retstridige Angreb paa retsbeskyttede Goder rækker. En Tilvækst af nye Straffebud, der miskenner dette Hensyn, vil vanskelig kunne paavises i Udkastet. De almindelig erkendte Grænser for Anvendelse af Straf som Retshaandhævelsesmiddel, at f. Eks. den blotte Ikke-Opfyl-

delse af en privat Forpligtelse i Regelen ikke straffes, men Pligtens Haandhævelse henvises til andre Veje, er iagttaget ligesaa vel i Udkastet som i den gældende Lov. De ogsaa i den gældende Lov erkendte Begrænsninger af Strafbarheden, der tilsiges af ydre, praktiske Hensyn, er i Udkastet opretholdte, saaledes f. Eks. i de mange Tilfælde, hvor Strafbarheden er begrænset til de »offentlig« fremkomne Angreb. Ikke sjældent gaar Udkastet videre i denne Henseende end den gældende Lov, saaledes f. Eks. ved Regelen i Udk. § 209 og § 223, 2det St., *matrimonii conservandi causa*, endvidere naar Udk. i Modsætning til Strfl. § 73 (»offentlig udtaler sig for«) i § 104 kræver offentlig Forhaanelse eller Bagvaskelse af den danske Stats Styrelse som Betingelse for at gøre Ophidselsen strafbar, for ikke at lænkebinde Ytringsfriheden, uagtet den ogsaa paa anden Maade kan misbruges til Ophidselse, samt naar Udkastet i § 213 saa betydelig indskrænker Strafbarheden i Forhold til Strfl. § 177 af »Omgængelse mod Naturen« for ikke at stille — som det hedder i Motiverne — Justitien en umulig Opgave og udsætte den offentlige Magt for ved sin Fremgangsmaade snarere at fremme i Stedet for at hemme Homoseksualismens moralske Smitte.

Dommen over en Straffelovs større eller mindre objektive Fuldstændighed har intet at gøre med Dommen over en Straffelovs større eller mindre Styrke eller Mildhed, eller — for at udtrykke dette paa mere betegnende Maade — med Dommen om, i hvilken Grad den har forstaaet at forene den rette Alvor i Retshaandhævelsen med den rette Humanitet mod Forbryderen. Denne Dom beror paa ganske andre Momenter end Hensynet til Lovens objektive Fuldstændighed: paa de anvendte Straffes Art, de foreskrevne Strafferammers Størrelse, indenfor hvilke Udmaalingen af Straffen skal finde Sted, og de af Lovene paabudte, paa subjektive

Hensyn grundede Forøgelse eller Forhøjelse af Strafbarheden, henholdsvis Fritagelse for eller Nedsættelse af Straf.

Det har ikke været Hensigten med de ovenstaaende Bemærkninger at komme ind paa en Sammenligning mellem den gældende Lov og Udkastet i denne Henseende. Det vil kræve en Undersøgelse for sig og paa et andet Grundlag. Til denne Undersøgelse vilde det saaledes ogsaa høre at sammenstille de Udvidelser og Forhøjelse af Strafbarheden, som Udkastets mere udstrakte Anvendelse af Uagtsomhedsstraffe og Forhøjelse af Straffen f. Eks. for professionelle Forbrydere i Udk. § 45 medfører paa den ene Side, med den Fritagelse for eller Nedsættelse af Straf, som hjemles f. Eks. ved den nye Bestemmelse i Udk. § 47, ved § 63 o. fl. (videre Udførelse af, hvad der er foreskrevet ved de midlertidige Straffelove), ved § 73 med Hensyn til unge Forbrydere, samt ved forskellige »enkelte Forbrydelser«, som § 235, 2det St., §§ 244 og 251, 1ste St. med Hensyn til Moderens Angreb paa sit Barn i Barselrod.